

Nr 71

Utlåtande i anledning av motioner om utredning för att bredda och stödja ungdomens kulturupplevelse.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 327 av herr *Bohman m. fl.* samt II: 357 av herr *Holmberg m. fl.* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning syftande till att bredda och stödja den unga generationens kulturupplevelse.

Motionärerna anför att behovet av meningsfyllda fritidssysselsättningar är väsentligt inte minst med tanke på den ökade fritiden. En aktiv kulturpolitik, som syftar till att bredda kulturlivet såväl geografiskt som socialt, framstår därför som alltmera nödvändig. Kulturpolitiken bör dessutom vara ett självklart led i vår allmänna strävan att verka för en bättre demokrati med större valfrihet för de enskilda människorna.

Vidare framhålles i motionerna att kulturstimulerande åtgärder riktade mot den unga generationen är särskilt betydelsefulla. Olika undersökningar har visat att de unga till skillnad från äldre personer besitter en stor öppenhet och mottaglighet för sådana åtgärder. Det är därför anmärkningsvärt att kulturpolitiken i dag till mycket liten del är inriktad just mot ungdomen.

Kulturpolitiken måste som allmän målsättning slå vakt om och vidareutveckla det västerländska kulturarvet som i väsentlig omfattning har kristendomen som grund. Det är därför av stort värde att ungdomen redan på ett tidigt stadium får kontakt med och förståelse för religiösa värden. Kulturpolitiken bör syfta till att skapa bättre förutsättningar för en mångfald av kulturella aktiviteter inom konst, musik, teater, film och litteratur.

De ökade utbildningsinsatserna torde väsentligt underlätta våra möjligheter att verka för ett intensivare kulturliv samtidigt som den ökade fritiden har skapat nya behov. Den snabba utvecklingen inom massmedierna har på samma sätt förbättrat förutsättningarna. Televisionen medger nya stora möjligheter till skilda kulturupplevelser. Den har också bidragit till en viss förändring av människornas kulturvanor. Dess tendens att lägga tonvikten vid själva bildseendet kan befaras ha en negativ inverkan på den enskildes benägenhet till kulturell självverksamhet. Det är därför viktigt att åtgärder vidtages för att bereda ungdomen möjligheter till personlig verksamhet inom kulturlivets olika områden.

Möjligheterna att redan via förskolan och massmedierna söka ge de unga kontakt med det egentliga kulturlivet bör utnyttjas. De ökade utbildningsinsatserna bör i högre grad inriktas på att tillmötesgå barnens kulturbehov. Internationella

studier ger vid handen att barn tidigt har möjlighet att tillgodogöra sig olika kulturupplevelser, såsom konst, litteratur och musik. Redan då formas även deras attityder till omvärlden.

Motionärerna finner det motiverat att överväga ett statligt författarstöd för att förbättra kvaliteten på barnboksproduktionen. Genom samarbete med televisionen bör det vara möjligt att öka ungdomens teaterintresse och att stimulera produktionen av bättre svensk barnfilm.

För att höja kulturutbudets kvalitet då det gäller såväl barnböcker och barnfilm som barnteater och även i övrigt stimulera den unga generationen till ett allsidigt kulturliv krävs enligt motionärerna framför allt en bättre samordning mellan olika institutioner, såsom daghem, lekskolor, skolor samt kommunala kulturnämnder och företrädare för kulturlivets olika verksamhetsområden. Kravet på en decentralisering av kulturlivet måste gälla även på dessa områden. Kommunernas insatser för att stödja t. ex. tillkomsten av kommunala kulturcentra i anknytning till biblioteksverksamheten bör tillgodose även de ungas behov.

Beträffande motiveringen i övrigt torde få hänvisas till motion II: 357.

Utskottet

I motionerna föreslås en utredning syftande till att bredda och stödja den unga generationens kulturupplevelser.

Utskottet finner det viktigt att de unga ges möjligheter att genom olika kulturaktiviteter få en rikare fritid. Som motionärerna framhållit torde unga människor besitta en stor öppenhet och mottaglighet för kulturstimulerande åtgärder.

Samhällets kulturpolitik behandlas f. n. i skilda sammanhang. Sålunda har kulturrådet nyligen presenterat en promemoria i vilken redogörelse lämnas för den diskussion om kulturpolitikens mål som förs inom rådet. I promemorian anförs bl. a. att en åldersdifferentiering av kulturutbudet är en förutsättning för den av rådet önskade ökade jämlikheten inom kulturpolitiken.

Utskottet vill vidare erinra om att litteraturutredningen skall ta upp frågan om eventuella produktionsstödjande åtgärder för att främja utgivning av bl. a. barn- och ungdomslitteratur samt av seriemagasin som kan anses kulturellt värdefulla.

1968 års filmutredning kommer att i ett delbetänkande behandla barnfilmens speciella problem.

Barnteaterns problem omhänderhas bl. a. av teater- och musikerådet. Rådet har nyligen anställt en barnteaterkonsulent.

Vidare har statens ungdomsråds organisation och uppgifter nyligen varit föremål för utredning. Med anledning av utredningen uttalade föredragande statsrådet i 1970 års statsverksproposition (prop. 1970: 1, bil. 10, s. 107) att ungdomspolitikken borde vara inriktad på samhällsåtgärder ägnade att skapa en kulturmiljö varigenom ungdomens sociala och personliga utveckling främjades. Utskottet instämmer med statsrådet häri.

Som ovan angivits pågår i skilda sammanhang utredningar syftande till att bredda den unga generationens kulturupplevelser. Utskottet finner det dock önskvärt att bättre samordning skapas på området. Liksom motionärerna anser utskottet det viktigt att en decentralisering av kulturlivet kommer till stånd. Vidare är det enligt utskottets mening väsentligt att man finner kanaler för att till unga människor distribuera det befintliga kulturutbudet.

Utskottet finner det i motionerna aktualiserade kravet på utredning motiverat och vill därför föreslå,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 327 och II: 357 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en utredning syftande till att bredda och stödja den unga generationens kulturupplevelse.

Stockholm den 17 november 1970

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Eric Peterson (fp)*, Helge Karlsson (s)*, Blomquist (m), Ove Karlsson (s), fru Grethe Lundblad (s)*, fröken Pehrsson (cp), fru Florén-Winther (m);

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Larsson i Borrbý (cp)*, Johansson i Simrishamn (s), Johansson i Skärstad (cp), fru Fränkel (fp), herr Nilsson i Agnäs (m), fru Åsbrink (s), herrar Rosqvist (s) och Sellgren (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av fru *Eriksson* i Stockholm, herrar *Helge Karlsson* och *Ove Karlsson*, fru *Grethe Lundblad*, herr *Johansson* i Simrishamn, fru *Åsbrink* och herr *Rosqvist* (samtliga s), vilka ansett

dels att det stycke i utskottets utlåtande på s. 3. som börjar med orden »Som ovan angivits pågår» och slutar med orden »det befintliga kulturutbudet». bort ersättas av text med följande lydelse:

»Som ovan angivits pågår utredningar som behandlar den unga generationens kulturupplevelser. Av motionärerna upptagna spörsmål utreds således i skilda

sammanhang och utskottet anser att resultatet av dessa undersökningar bör avvaktas.»

dels att utskottet bort hemställa följande:

»att de likalydande motionerna I: 327 och II: 357 inte må föranleda någon riksdagens åtgärd».